

VIŠI PRIVREDNI SUD NR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 19.XI 1962.

Vijeće: dr Ernest Vajić, dr Vladimir Borić, dr Marko Plemić

Prijevoz željeznicom - Željeznica nije dužna izvršiti kontrolno vaganje ako to imalac prava izričito ne traži - Viša sila koja je onemogućila da pošiljalac na vrijeme sazna rezultat službenog vaganja pada na njega - Između propusta željeznice da izvrši kontrolno vaganje i štete koju radi toga pretrpi pošiljalac mora postojati uzročna veza - Dužnost kupca da utvrdi stvarnu količinu primljene robe

Tužitelj je u tužbi, kao i u toku prvostepenog postupka, naveo da kod prodaje svojih proizvoda izvan svog sjedišta koristi prevozničke usluge tuženikove time da utovaruje robu u stanici Vrhovine, a pošiljke se važu na tuženikovoj kolskoj vagi u željezničkoj stanici Plaški, jer stanica u Vrhovinama nema službene vage. Tuženik je izvršio službenu odvag u stanici Plaški, te je ona glasila za utovareni teret prvog vagona 2.200 kg i za teret u drugom vagonu 4.310 kg. Budući da su oba vagona utovarena približno jednake količine bala, očito je - prema shvaćanju tužitelja - da je odvaga tereta u jednom vagonu pogrešna. Odmah po primitku obavijesti o odvagi - a to je uslijedilo sa 6 dana zakašnjenja zbog sniježnih zepuha - tužitelj je 19.II 1962. tražio telegrafskim putem od istovarne stanice Kruševac da se izvrši kontrolno vaganje. Telegram je stigao prekasno, jer su vagoni bili već istovareni. Kako je bilo između tužitelja i njegovog kupca, Poljoprivredne zadruge Zdravinje kod Kruševca, ugovoreno da je za fakturiranje mjerodavna željeznička odvaga, to tužitelj tvrdi da je zbog neispravnog vaganja od tuženika oštećen za 1.700 kg sijena, odnosno za 39.000.- din. Taj iznos predstavlja tužbeni zahtjev u ovom sporu. Tuženikovu krivnju vidi tužitelj u tome što tuženik nije sam tražio kontrolno vaganje na kojoj drugoj usputnoj stanici, iako mu je pala u oči nerazmjerna razlika utuženih dvaju vagona s jednakim teretom i jednakim količinama opterećenja, kako to slijedi iz dopisa stanice Plaški od 13.III 1962.

Tuženik je, pobijajući tužbeni zahtjev, tvrdio da nije bio dužan vršiti kontrolno vaganje. Broj utovarenih bala sijena tuženiku nije bio poznat, jer ih nije bio dužan brojiti, budući da je tužitelj sam jamčio za količinu i tražio je isključivo službeno vaganje, a to je bilo - prema zahtjevu pošiljeoca - izvršeno u Plaškom. Predložio je da se tužbeni zahtjev odbije.

Pobijanom presudom prvostepeni sud je odbio tužiteljevu tužbu.

Tužitelj je uložio žalbu. Drugostepeni sud je žalbu odbio.

Prihvaćajući obrazloženje pobijane presude, da tuženik nije postupio u smislu cit. zakonskih propisa, kad nije tražio kontrolno vaganje, žalbeni sud smatra da tužbeni zahtjev nije osnovan niti iz razloga što tužitelj nije uspio dokazati da je upravo zbog tuženikovog - navodno pogrešnog - vaganja u stanici Plaški pretrpio predmetnu štetu. Ovaj sud nalazi da je tuženik mogao, da je postupao pažnjom dobrog privrednika, nastajanje štete spriječiti.

Tužitelj je naime u prvostepenom postupku naveo da je već u nekoliko slučajeva bio oštećen netočnim vaganjem svojih pošiljki na tuženikovo poljskoj vagi na stanici Plaški. Prema tome on se mogao u ovom slučaju osigurati od eventualnih štetnih posljedica netočnog vaganja time da već na utovarnoj stanici u Vrhovinama utvrdi broj bala utovarenih u vagon u prisutnosti tuženikovog službenika. Nadalje tužitelj je morao poduzeti sve potrebne mjere opreza da bude o rezultatu vaganja od strane željeznice pravovremeno obaviješten. Ovo potonje tim više što je mogao pretpostavljati da u zimskim /konkretno u II. mjesecu/ mjesecima može u njegovom kraju doći do zakašnjenja s dostavljanjem poštenskih pošiljaka. Tužitelj se ne može s uspjehom pozivati na sniježne zapuhe, zbog kojih je primio rezultat službenog vaganja vagona u Plaškom 6 dana kasnije, kao na višu silu, koja ga je spriječila da pravovremeno od tuženika traži kontrolno vaganje, i stoga je to bio dužan učiniti tuženik. Ova okolnost pogodja - kao viša sila - u ovom slučaju tužitelja, i ne nameće tuženiku dužnost da izvrši radnju koju je tužitelj bio dužan sam izvršiti. Konačno, obzirom na sav ovaj rizik, tužitelj je mogao tražiti odmah kod utovara kontrolno vaganje na uputnoj stanici u Kruševcu.

Tužitelj zasniva svoj otštetni zahtjev na tvrdnji da od svoga kupca nije mogao naplatiti kupovninu za čitavu isporučenu količinu robe zato što je tuženik količinu robe pogrešno utvrdio vaganjem, a ta je količina prema ugovoru imala biti mjerodavna za obračun kupovnine.

Ma da je između tužitelja i njegova kupca postojao takav sporazum, to ne znači da tužitelj, kad bi dokazao da je stvarno isporučio veću količinu na drugi vjerodostojni način, ne bi mogao tražiti od kupca plaćanje kupovnine za stvarno isporučenu količinu. Suprotno stajalište bilo bi u protivnosti s principom poštenja i savjesnosti /OU br.3/. Upravo zbog toga bila je dužnost tužiteljeva da zatraži od svoga kupca podatke o utvrđivanju količine prilikom istovara i prijema robe u skladištu, te da nastoji na licu mjesta utvrditi koliko je stvarno robe stiglo njegovom kupcu. Dužnost je naime kupčeva da odmah po prijemu robe utvrdi količinu /OU br.131/, pa se tako mora pretpostaviti, da je tuženik, zaprimajući robu, utvrdio količinu, i to kako te-

žinu tako posebno i broj zaprimljenih bala. Tužitelj, međutim, ne pruža nikakve dokaze u pravcu da je njegov kupac primio veću količinu robe od fakturirane, pa čak ni određeno, ne tvrdi da mu je kupac saopćio koliko je robe, odnosno bala, stvarno primio i u kojoj težini. S obzirom na to tužitelj nije pružio dokaze da /pod pretpostavkom da je doista predao na prijevoz veću količinu robe od one koja je utvrđena vaganjem od strane tuženika/ nije imao mogućnosti da od svoga kupca naplati čitavu kupovninu.

Ukoliko je dakle i postojala tuženikova krivnja zato što količinu robe nije tačno utvrdio, nije u postupku utvrđeno da je šteta koja je nastala za tužitelja uzročna posljedica tuženikova propusta.

L.H.

Bilješka. - Može se zastupati i drugo stajalište: Čl.64 ZPŽ-a normira dužnost željeznice da na zahtjev pošiljaoca utvrdi u tovarnom listu težinu; ona je to dužna i bez zahtjeva, ako težina nije naznačena u tovarnom listu. Ova zakonska dužnost željeznice ulazi u ugovor o prijevozu kao obveza, čije neispunjenje ili neuredno ispunjenje ovlašćuje imaooca prava na zahtjev za naknadu ev. štete po načelima imovinskog prava. Na tom se temelji veoma rasprostranjeni običaj da stranke iz distancionog ugovora o kupoprodaji ugovaraju službenu odvagu željeznice kao mjerodavnu za odnose iz ugovora. Slabljenje odgovornosti željeznice za posljedice propusta obveze da utvrdi težinu moglo bi štetno djelovati na sigurnost u prometu. Otvara se pitanje da li se i kakva se posebna diligentia mora nametnuti stranci, koja je naložila željeznici da službeno utvrdi težinu pošiljke, da bi takva stranka mogla protiv željeznice istaknuti zahtjev u slučaju kad joj je zbog neuredno ispunjene obveze željeznice nastala šteta.

Z.R.

VIŠI PRIVREDNI SUD NR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 22.XI 1962.

Vijeće: Zvone Rihtman, dr Dušan Arneri, dr Emilije Pallua

Odgovornost broдача za teret - Producirana isprava brođareva kojoj protivna stranka ne prigovori predstavlja dovoljan dokaz o činjenicama koje su i u ispravi navedene

Teretnicom R 10 od 22.II 1961. preuzeo je tuženik na prijevoz iz Singapura u Rijeku svojim brodom "Velebit" 314 bala sirove gume. Tužiteljev prednik /tužiteljev osiguranik/ primio je svega 311 bala, pa je tužitelj, koji je svom osiguraniku isplatio nastali osigurani slučaj, ustao regresnim zahtjevom protiv